

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕrgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕrgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗ. РУЗВЕЛТ ВСТАНОВЛЯЄ 48-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ НА ЧАС ВІЙНИ

ВАШІНГТОН. — В 32 округах, точно вичислених урядом, між якими бракує Нью Йорку, заведено вже примусовий мінімальний 48-годинний час праці. Таке проголосив через радіо Джеймс Ф. Бірнес, Директор Економічної Стабілізації. Ось це зарядження президента Рузвелта, є згідне з тим, чого домагався Пол МекНат, голова Комісії Людської Сили. Зарядження має на цілі зарадити браку в робучих сил у війсьній індустрії. А спричинене головню тим, що Аліанти думають повести ще в цьому році інвазію Європи, а тому треба подбати, щоби не було ніякої перерви у війсьній продукції.

Робітничі заробітки піднесуться.

Зарядження президента не змінє в нічому іншому закону про 40-годинний тиждень праці. За працю, що буде тривати понад 40 годин тижнево, притимуть половину більше від звичайної платні. Таким чином заробітна платня піднесеться на 30%, а в тих промислах, де працювали досі по 44 годин тижнево, на 13.6%.

Проти домагань Луїса.

Заповідають, що отсе зарядження президента є звернене теж проти Джана Л. Луїса, що заповів боротьбу від імені Юнайтед Майн Воркерс оф Америка за підвишку майнерського денного заробітку на \$2. Але це відноситься теж і до домагань робітників в чотирьох толовних компаніях м'ясних виробів.

УРЯД ЗА ВДЕРЖАННЯ „ЛИТЛ СТИЛ“ — УМОВИ.

ВАШІНГТОН. — Рада Військової Праці заявила проти домагань робітників, занятих в чотирьох головних підприємствах виробу і розсіянки м'ясних виробів, щоби їм підвищити заробітну платню. Рішення запало 7 проти 4. Проти такого рішення були представники робітництва, але більшість рішила, опираючись на рішення на законі з 2. жовтня про боротьбу з інфляцією. Рада є за те, що й президент Рузвелт, себто, щоб держатись „Литл Стил“ — умови, яка признає підвишку до 15 процентів від 1. січня 1941, беручи під увагу зріст цін до травня 1942. Рада Військової Праці виходить отже з такого заложення, що домагання робітників у м'ясній продукції, як і домагання майнерів щодо підвишки, противляться „Литл Стил“ — умови.

ЧОМУ 48-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ?

ВАШІНГТОН. — З боку уряду вивсяється за провадження примусового 48-годинного тижня праці в 32 округах військовою konieczністю. Треба збільшити продукцію й число робучих рук. Якщо через таку зміну в якійсь фабриці буде надмірне число робітників, то їх не буде можна звільнити перед днем 31. березня. До цього часу справи налагодяться так, що буде можна таких звільнених робітників примістити в такому місці, де є брак робучих сил. Усе те буде переведене організовано й без поспіху, а нормальним порядком, щоби не витворювати непотрібного замішання в продукції й заряді.

НЕМА СТРАХУ ЗА БРАК ОДЯГУ.

ВАШІНГТОН. — Тому, що пайкування обуви наступило так несподівано й як негайно обов'язує, рознеслась якимсь чудом чутка, що таке саме може статись і одягом. Ось цей нічим неоправданий страх заставив многих закуловувати більшу кількість одягу. Рада Військової Продукції й Федеральний Адміністратор Цін видали спільну заяву, якою заперявляють загал, що не було ще навіть мови про пайкування одягу, бо паразі не заходить потреба це робити. Вовни маємо тепер на складі кілька сот мільонів фунтів більше, ніж її мали ми в часі японського нападу на Перл Гарбор.

СІПКА ДЕМОКРАТІВ З АМЕРИКАН ЛЕЙБОР.

ОЛБАНІ. — Зайшла цікава новина: сенатор Джан Ж. Довінген, демократ, вніс законопроект, запроєктований через партію Американ Лейбор. Важне воно з цього боку, що ніколи досі за останніх шість сесій легіслатури, себто за той час, як заіснувала Американ Лейбор, ніякий демократичний провідник не ставив ніякого законопроекту, що виходив з цієї партії. З цього заключають, що в ньюйорському стейті іде до тісної співпраці між демократичною партією і Американ Лейбор. А це знову має на оці найближчі вибори на губернатора стейту і на мейора міста Нью Йорку.

ЗАЧНУТЬ ВЧИТИ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ В ШКОЛАХ.

НЬЮ ЙОРК. — В вищих і професіональних школах зачнуть вчити учнів, що є у вищих класах, як давати першу допомогу. Це є воєнне зарядження. Переведенням цього займеться Червоний Хрест.

Японці Забрались з Гвадалканал, Який є Тепер під Цілковитою Американською Контролею

ВАШІНГТОН. — Уже знаємо, що означала мовчанка урядових чинників про те, що діється довкола Соломонських островів, де мали бути згромашені великі морські сили. Що ті сили там були, а можливо, що ще й далі є, це одна справа. Але певне є те, що наслідком воєнних американських операцій за останні місяці японці були змушені залишити Гвадалканал, що їх коштував величезних втрат і кількамільної завзятої боротьби. Саме та велика японська фльота, про яку згадувано, була шкита на те, щоб забрати з Гвадалканала ті сили, що їх можна було вивести. Остали ще тільки маленькі загони в джунглях, що мусять скорше чи пізніше віддатись, або згинуть. Та це вже не є ніяка війна чи боротьба. Значить, що таким чином Японія втратила острів, що був для неї значенітою випадовою морською і летунською базою та мав знамениту пристань і добре летунське поле. Що далі буде, нам не відоме, казав Френк Накс, секретар маринарки, але що Японія понесла повну поразку в боротьбі за Гвадалканал, це вже очевидно. Японське радіо теж признало, що японцям треба було вицофатись з Гвадалканала, бо ніби уже досягнуто ту ціль, для якої там були японські сили.

ТРЕБА ЗАБЕЗПЕЧИТИ ПАЦИФІК, ЩОБИ НЕ БУВ ЗАГРОЗОЮ ДЛЯ АМЕРИКИ

ВАШІНГТОН. — Що буде по війні з Тихим океаном? Чи має він бути далі загрозою для Злучених Держав, як було досі, коли Японія була дана можливість держати на ній морські бази, які уможливили їй такі напади, як от відступний напад на Перл Гарбор? На такі й їм подібні питання пробує відповісти Френк Накс, секретар маринарки. Він вичисляє певні острови, як Кароліни і Маршалський архіпелюг, які повинні остати по війні під американською контролею, а над якими досі мала мандат Японія. Накс тої думки, що американська благородна допомога Аліантам при допомозі „Ленд-Ліз“ заставить держави розуміти положення і мотиви Злучених Держав, що не мають нічого спільного з якимсь імперіалізмом, а є диктовані тільки забезпеченням Америки перед новим нападом.

ЛЕДВИ ЧИ ІТАЛІЯ ПОКИНЕ ВОЮВАТИ

ВАШІНГТОН. — З Швейцарії надходять відомости, що противляться поголосам про те, що Італія покине Німеччину і війну. Кажеться, що Італійці війни не хотіли і тепер її не хочуть, але вони є тепер в німецькій неволі. Всюди в Італії, як і в Сицилії та Сардинії, є розставлені сильні німецькі відділи, що держать над усім контролю. Тому Італійці є безсилні.

Пейрутон Установляє Економічну Раду

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Марсель Пейрутон, генеральний губернатор Алжюру, створив Постійну Раду Військової Економії для розязки економічної ситуації краю. Членів Ради маєть вибирати голосуванням. До Ради запрошено й представників арабів.

ДЕ ТОЛЬ НЕ ТІЛЬКИ ЗА ПЕРЕМОГУ, АЛЕ Й ЗА ДЕМОКРАТІЮ

ЛОНДОН. — Генерал Чарльс де Голь, провідник „воюючих французів“, відбув тут свою першу пресову конференцію від свого новороту з Африки. Генерал заявив, що угода між ним і генералом Жіродом є безцільна, поки вони не знайшли основ для політичної гармонії між „воюючими французями“ і північно-африканським режимом. Він підкреснував політичну програму „воюючих французів“: мовляв, вони хочуть не тільки добути для Франції незалежність, але й демократичний устрій. Тільки така програма може бути основою єдності.

Генерал заявив, що всі французи в північній Африці, котрі противилися Віші й хотіли воювати по стороні Аліантів, що далі увязніть.

ТУРЕЧЧИНА КЛИЧЕ ДИПЛОМАТА НА ВАЖНУ КОНФЕРЕНЦІЮ

АНКАРА. — Турецького амбасадора в Москві покликанно до Туреччини на поспішну конференцію. Амбасадор полетить літаком. Як догадуються, конференції мають на цілі обговорити умовини зближення між Росією й Туреччиною. Цей амбасадор брав теж участь у нарадах з Вінстоном Чорчилем у Каїро.

ПОМЕР О. ТІСО, ПРЕЗИДЕНТ ПРО-НАЦІСТИЧНОЇ СЛОВАЧЧИНИ

Радіо з Віші подало вістку, що в Братиславі, столиці про-нацистичної словацької держави, помер монсьнюр Йосиф Тісо, начальник цієї держави. Він мав при смерті 55 літ.

ІСТОРІЯ СТАРОГО МІСТА. — Група американських летунів, стаціонованих на Середньому Сході, відвідала старинне місто Єрусалим, що, як відомо, має велике значіння для трох великих віросповідань. Православний священник у Єрусалимі оповідає летунам деякі невідомі їм річі з історії міста. Як можна бачити з виразу їх облич, летуни глибоко зацікавлені словами священника.

ВІДОБРАЛИ НІМЦЯМ БІЛГОРОД І ШЕБЕКІНЕ

ЛОНДОН. — Ціла німецька лінія на 500 миль довгому фронті заломлюється, як це видно з оповіщення спеціального советського комунікату про заняття червоною армією Білгороду й Шебекіне.

Білгород це друга щодо значіння база, яку німці держали вперте підчас російської офензиви минулої зими. Цей важкий залізничний узол лежить 50 миль на північний схід від Харкова й 75 миль на південний схід від Курська. Шебекіне лежить усього 40 миль на північний схід від Харкова й 20 миль на південний схід від Білгороду. Білгород лежить на перехрестю залізниць з Харкова до Курська і залізниці з Гомеля.

ПО ЗАХОПЛЕННЮ КУРСЬКА.

МОСКВА. — Кореспондент „Нью Йорк Таймсу“, Ралф Паркер приписує захоплення Курська червоною армією скомплікованій стратегії. Російська команда кинула в перший бій літаючу коломну повзів та інфантерії на моторах і лецетах, котра перерізала залізницю з Курська до Льгова коло Зорина, а потім звернулася на схід на село Лебажі. Рівночасно інші російські відділи атакували з північного заходу й окружили Курськ півколом. Третя коломна почала атакувати місто з південного сходу.

Комуністична „Правда“ описує Курськ по його заняття червоною армією: „На кожному схрещенню вулиць лежать німецькі трупи. Зо заулків і сутерен виходять сумні офіцери й вояки, з руками, піднесеними вгору. Генерал Шнайдер, командант німецького оборони Курська, запевняв німців у своїм приказі: „Видержіть ще трохи, а допомога прийде“. Німці не могли видержати. Курськ став для них великим цимитарієм“.

ПОЛОНЕНОМУ НАЦІСТИЧНОМУ ГЕНЕРАЛОВИ ЗАКИДУЮТЬ ЖОРСТОКІСТЬ.

СТАЛІНГРАД. — Генерал Крилов, начальник штабу 62. російської армії, що захопила Сталінград, встановив комісію для розсліду приказів німецького маршала Павлюса про висилку всего цивільного населення зо Сталінграду до Німеччини. Генерал видно вважає цей приказ доказом жорстокого поведіння військової команди, яке заслугоє на кару, за недавно заявою Сталіна про потребу каранія жорстоких військових командантів уже тепер, себто під час війни.

Кореспондент „Нью Йорк Таймсу“ Ралф Паркер, пишучи зо Сталінграду, наводить слова 21-літнього поручника Ельченка, котрий з горсткою вояків загнав маршала Павлюса в підземелля й потім закопив його в неволі, що перед здачю маршала серед німецьких військ панувало повне безголова.

Генерал Чуйков з 62. армії, що обороняла Сталінград, коли його спитали кореспонденти, які тактичні помилки зробили німці, заявив: „Німці не зробили ні одної тактичної помилки. Вони тільки зробили стратегічну помилку поставивши Гітлера командантом“.

ОФЕНЗИВА В ТУНІСІ ЗРОСТАЄ.

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Американські літаки вдарило сильно по життєвих повітряних базах держав Осі, по їх мореплавбі й доках по всім Тунісі. За один день американські летуни зостріли 18 ворожих літаків.

Рівночасно британська фльота робила сильне спустошення в ворожій мореплавбі, що удержує комунікації між Італією й Африкою. Бритійська субмарина „Пі-211“ затопила за один день підчас патрулювання Тирецького мора три кораблі і знищила один.

Американські бомбовики розбили корабельні причали в Месіні, на Сицилії, з котрого ворог висилає війська до Африки.

Націстичне радіо в Віші подало вістку, що британська восьма армія почала вже офензиву на велику скалю проти Ромеля в південній Тунісі; цієї вістки Аліанти не потвердили.

БРИТІЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ ВИТАЄ ЧОРЧИЛА.

ЛОНДОН. — Від свого повороту з Касаблянки, премієр Чорчил заявив в перше в британському парламенті, аби дати відпови на різні питання. Посли витали премієра оваційно. На запити в справі харчів Чорчил заявив, що Британії іде в цій ділянці незле, і обіцяв дати пізніше більше подробичну відповід.

11 МІЛІОНІВ ЧУЖИХ РАБІВ У НІМЕЧЧИНІ.

За недавно заявою німецького уряду, в Німеччині було в минулу осінь 6 мільонів чужинців на примусових роботах. За обчисленням „уряду для расової політики“, їх число зросло тепер до 11 мільонів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед виходом числа, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Table with subscription rates: PEREPДПЛАТА (Single copy, 3 cents), SUBSCRIPTION RATES (One year \$6.00, Six months \$3.25, Three months \$1.75), and Foreign and Jersey City Rates.

ТРЕБА ІХ УЗДОРОВИТИ, А НЕ ЗНИЩИТИ

Так званий судейський комітет палати послів американського конгресу ухвалив припоручити конгресові ухвалити проект конгресмена Гобса, що за заявою проєктодавця, має на цілі поширити обов'язуючу силу „Анти-Рекетірінг Акту“ з 1934. року на рекетірів в юніях.

Самий автор законопроекту, конгресмен Гобс, каже, що його заставило до поставлення цього проєкту недавнє рішення Найвищого Суду, в котрім цей Суд не захотів розтягнути на рекетірів в юніях згаданого протирекетірінгського закону.

Зате провідники робітничих юній дивляться на проєкт зовсім інакше. Вони звертають увагу, що цей новий законопроект це властиво повторення старого закону проти рекетірів з пропущенням уступу, котрий не дозволяв судам розуміти закон як заборону легальної діяльності законно існуючих робітничих юній.

Що в юніях існують рекетіри, що під покривом кою юнійної діяльності справді діються рекетірські зловжитки, це всі знають. І люди, зацікавлені в нормальній розвою робітничих юній, певно будуть за те, аби такі зловжитки карати й винищувати.

Звісно, пан Гобс може внести проєкт і за повну заборону робітничих юній, але в такому разі він повинен називати лопату лопатою, а не представляти її за хрест. Називати протиюнійний проєкт протирекетірінгським це не по демократичному, і не по чесному.

Українські Політичні Провідники в Підпіллію...

Німецька „колоніяльна політика“ в Україні, в якій основне положено експлуатацію і терор „зневирила вже навіть і найбільш короткозорих і консервативних українських націоналістів...“

Ось такими менш більш словами кінчиться стаття п. н. Німецька політика в Україні, поміщена в лондонськїм журналі „Фрі Юроп“ з 1. січня 1943. Хоч з не всім тим, що там пишеться про український визвольний рух, можна погодитись, то проте в статті є дещо цікавого матеріалу, з якого можна виробити собі погляд на українсько-німецькі відносини, в першу чергу в Західній Україні.

В ось тій брошурі німці зялялись представляти українцям користі з німецько-української співпраці. Нагадували попередню світову війну, як теж зупинились на теперішньому світовому конфлікті, представляючи українському народові, що Німеччина воює з двома найбільшими ворогами України: Москвою і Польщею.

Далі подається, що дні 1. серпня 1941 німецька влада придручила Східню Галичину до Генерального Губернаторства, а місяць пізніше створила з Полісії і Волині та інших загарбаних німцями українських земель Державний Комісаріят України, а з „молдавської советської республіки“ та українських земель над Богом „Трансїстрію“.

Ось ті події, каже кореспондент згаданого журналу, збудили українських націоналістів з того сну, в якому вони мріяли про об'єднання всіх українських земель в одній державі... А навіть, пишеться далі, пропала будь яка надія на якусь українську державу під наїцтвими. А це тому, бо „від самого початку німці зачали трактувати Україну як колонію Німеччини“

Ось це є стан, в якому опинились німецько-українські відносини. Журнал поясняє, що німці спочатку, головню в Галичині, дали українцям незначні полехи на культурному полі, допускаючи там українську мову до шкіл, але головню до найнижчих. Та як українці зачали домагатись вищих шкіл, то стрінулись з опором наїцтвської влади.

Ті зловбий і понурий настрої, перемінявся в оживлену веселість. Вона помогла о. Несторови перебраться в нову рещентав о. Нестор, злегка видобувши від неї свою руку й закриваючи лице долонями. — Обоє ми грішили... Своєю любовою нарушили природні границі... І за те тяжку кару прийняли...

Проф. Микола Чубатий.

ЖІРО ТА ДЕ ГОЛЬ — СИМВОЛИ ДВОХ ФРАНЦІЙ

Виправа американської армії до Африки та створення там нового фронту втягнуло теж і африканські посілості Франції до війни проти держав Осі. Ось ті посілості складаються з трьох частин: Альжир, Туніс та Марокко.

Де причина цього? Чи може вона теж є админістрована французькими губернаторами немовами французької провінції в Європі, користаючи теж з права вислати послів до французького парламенту. Натомість дві інші провінції, Туніс та Марокко, це ще ніби окремі держави — протекторати. На чолі Тунісу стоїть бей Тунісу, на чолі Марокка султан Марокка; річ природна влада їх невелика супроти рішального голосу французького генерала — резидента.

Під впливом уряду в Віші.

Тим виясняється те, що північно-африканські посілості прийшлося найлегше затримати французькому уряду в Віші навіть по капітуляції Франції перед німцями, та що можна було з полудневої некупованої Франції правити тими заморськими посілостями. Під впливом уряду Віші, морально очолюваного марш. Петеном, оставала ще також Західна Африка та Сирія, завдяки вірності генералів-резидентів для маршала Петена; вірним Петенови лишилися навіть американська посілість Франції Мартініка, завдяки ліберальній поставі Злучених Держав супроти так близької своєї сусідки. Ген. де Голєв уявляється захищати тільки дальше положення провінції від метрополі — дрібні посілості на далекім Паціфіку, рівнювану французьку Африку та ді-

справ, а тільки мусить передавати те, що пише наїцтвська преса і пропаганда. Є це отже німецькі газети, видавані українською мовою. А це теж загострило німецько-українські відносини. Наслідок цього такий, що є вже дуже мале і незначне число українців, що це держать з німцями. Це вже тільки „агенти“, пише кореспондент „Фрі Юроп“.

ву, очевидно якнайкраще розумів ті ріжницї. Розумів також, що вони не у відношенні до спільного ворога Франції до Німеччини, а в внутрішньо-французьких переминах. Тому теж задержав щодо них нестримне становище. Значить, що вирішення справи — хто буде правити Францією по побідній війні над Німеччиною — духові діти Петена, чи симпатичні ген. де Голя — Америка полишає французькому народові. А тепер рахується тільки з фактичними впливами одної та другої групи та має на увазі одну річ — погодити обидва французькі табори до спільної військової акції проти держав Осі.

Де причина цього? Чи може вона теж є админістрована французькими губернаторами немовами французької провінції в Європі, користаючи теж з права вислати послів до французького парламенту. Натомість дві інші провінції, Туніс та Марокко, це ще ніби окремі держави — протекторати. На чолі Тунісу стоїть бей Тунісу, на чолі Марокка султан Марокка; річ природна влада їх невелика супроти рішального голосу французького генерала — резидента.

Що ж це за ріжниця між тими двома таборами?

Франція перед першою світовою війною та Франція по ній.

По мойй подорожі по Франції в 1937 році списав я невеличку книжочку споминів та зокрема підкреслив називаюче внутрішнє переродження Франції так, як воно впадало в очи чужинцеві, що хоче там вміє трохи дивитися та з цього, що бачив і видів, як і з розмов витягати несення та доходити до заключень. Я вже тоді підкреслив, що офіційна Франція, та Франція Камбона з кінця 19-го століття, Франція без-релігійна як і на неї звичайно дивились в Європі, догоріє. Вона ще доволі сильна, бо має у своїх руках державний апарат. При допомозі доцільно утримуваних виборчих приписів, доволі перестарілих має перевагу у французькому парламенті, де тоді мала перевагу спілка радикалів, соціалістів та комуністів, так званий „людовий фронт“, але вона не мала вже за собою більшости французького народу. А що найважніше, та ідеологія не мала вже за собою французької молоді, тільки мала стариків.

Франція це один із нечисленних країв на світі, де ще жінка немає права голосування. Та це інтересніше, що жінцтво право голосування, достійно провалювала якраз спілка людового фронту, тих саме партій, що у цілому світі уходять за опікунів феміністичного руху та політичних отже й виборчих прав жінцтва. І навпаки, внесення, щоб французька жінка дістала виборче право безупинно ставили праві партії, за якими стояв в більшости випадків католицький табор, уважаний у світі за противника експлуатування жінцтва у політичному життї.

По першій світовій війні Франція переживала дуже глибокі внутрішні переміни, на які мала великанський вплив Католицька Церква та французька військовоість. До першої світової війни Франція була опанована виразно анти-релігійним табором. Церкву відлучили там від держави, сконфіскавали маєток чинів, деякі з них прогнали з краю. Французьке духовенство, що найшлося в крайній нужді взялося до праці, незамітно, але муравлиної — перевиховати цілу суспільність розумно, сполучити моральне відродження народу зі світлимї традиціями Франції перед французької революції — королівської Франції. Йому це уявляється зробити у тих бідненьких, (Далше буде).

ІВАН ФРАНКО Основи Суспільности Повість 41)

О. Нестор почав, знов путаючись та гикаючись говорити щось, виправдуватись та перепрошувати. Пані Олімпія хвилину слухала його лепетання, а потім знов перебила йому мову. — Ну, досить цього, отче Нестор! Досить! Подайте мені руку! Забудьмо це! Я не така зла, як ви про мене думаете. Але й ви мусите викинути з душі всіякі упередження до мене! Ну, деж це хто бачив, щоб так зо мною поступали, а?

з іншого світа, яснішого, чистішого, кращого, ніж наш! — І пощо... пощо ясна пані це згадують? — ледве прошептав о. Нестор, злегка видобувши від неї свою руку й закриваючи лице долонями. — Обоє ми грішили... Своєю любовою нарушили природні границі... І за те тяжку кару прийняли...

— Ну, ні, ні! Не говоріть цього! — з жаром промовила пані Олімпія. — Не може це бути! Наша любов не була грішна. Бог не поклав жадних природних границь між людьми! Це ви як священник найліпше повинні знати. Але я одно знаю: ви занадто в самотї живете. Вам треба трохи більше розривок, товариства. Ні, отче, не відвертайтесь! Вже коли згода між нами, то мусите для мене це зробити. Я вас тут не лишу, самого. Там до мене зараз прийде син із товариством на гербату. Ходіть! Розвіртець трохи, відсвіжітьесь видом молодих людей, побалакаємо!

О. Нестор хотів щось ремонструвати, але пані Олімпія не дала йому нічого говорити. А коли вийшли на подвір'я, отак у парі, побачив їх Демешко, що ждав коло дверей. Бачачи радісне лице пані Олімпії й о. Нестора в новій рещентаві, він зрозумів, що пропересидиши несе й мови, й мовчки пішов у сад.

другий, Альфонс Держикрай, здобув саме в Відні докторат прав і готовився на політичну кар'єру, а третій, пац Еміль Доленга, не скінчивши гімназії, прожив у багатого батька й тільки періодично приїздив до Львова, щоб подихати міським повітрям, — приїхав іще молодий брат Едзя, що власне скінчив рішничу школу в Дублянах, дапї пан Каласантій, відомий у обивательських колах тільки під цим іменем, котрий в додатку навіть не було його власне, а мало характеризувати тільки його вірменське походження, мужичина статний, підсадкуватий, літ 35, добрий знавць коней і кінського спорту, котрий паразитичу охоту до письменництва й журналістики й оце вже від року помагав кермувати опінією в однім шляхецько-демократичнім щоденнім пїсьмі. До цієї чисто шляхетської компанії пристав доволі несподівано ще один плебей, та такий, відомо, присутність котрого ані крїхти не жевувала товариства. Це був один із ліпших, і у всіх, очевидно, мав пошану й щирю симпатію.

дуже ясно говорила про його хлоське походження, та проте з постави й вигляду він був найповніший елєгант і джентельмен, а з переконань чистої крові аристократ. Пані Олімпія серед цього товариства почувала себе вповні щасливою й свобідною. Зразу її хазяйське серце трохи було зашеміло на вид тих трьох фіякрів, котримі причвалали гості: вона боялася, чи вистане їй чим угостити їх як слід. Та це тривало тільки хвилину. Коротка розмова з Галкою — і план кампанії був уложений. Тепер гостина кінчилась, й пані бачила, що її гості зовсім вдоволені. Той від підніс іще, побільшив її радість, що пила з самого почуття близькості своїх людей, з почуття рівнорядної, благородної компанії. А до того ж її материнське серце радувалося на вид Адася, котрий у тій компанії був зовсім свій чоловік, поводився з усіма як із рівними, а з деким навіть (н. пр., з Дублянцем і д-ром Васонгом) як старший і вищий, і у всіх, очевидно, мав пошану й щирю симпатію. (Далше буде).

За Тиждень

Німцям не повелась пята колона в З. Д.

Минулого тижня департамент стейту видав книжку під назвою „Національний Соціалізм”. В ній яскраво описуються на підставі документів найбільшу політичну невдачу нацизму — невдачу створити сильну п'яту колону в Злучених Державах, як це було зроблено в багатьох інших країнах.

Випуск тої „Білої Книжки”, що має 500 сторінок, припав на десяту річницю гітлерівської нацистичної влади. В цій книжці говориться докладно про організації і способи, які вживалися, щоби прищепити нацистичну ідеологію мільйонам німців, що живуть поза Німеччиною.

Поміж описаними способами є такі: 1) нацистична пропаганда з метою підірвати демократичні установи в інших країнах та підбадьорити „пануючу расу”; 2) заведення подвійного громадянства; 3) використання позбавлених громадянства і діставших громадянство; 4) примусова реєстрація німців в чужих країнах та 5) поширення німецького закону на німців, де вони не перебували.

Ленд-Ліз.

Минулого тижня адміністратор „ленд-ліз”, Стетініус, дав звіт перед конгресом про чинність „ленд-ліз”. Він казав, що наicoli є яке питання в зв'язку з „ленд-ліз”, над яким можна дебатувати, то на його думку „це є питання, чому ми не посилали більше нашим союзникам, а не питання, чи маємо надалі їм посилати”.

Зброя, харчі та інші матеріали, що ми послали британцям, допомогли спочатку в оборонній операції, а тепер перейти в сильний наступ. „Одним з найбільших досягнень „ленд-ліз” є те, що в той спосіб ми допомогли Британським „Острвам стати недоступною” базою, звідки провадиться наступ, та одним з найбільших арсеналів демократії”, казав він. Велика частина північно-африканської кампанії почалася з Британії. Так само кампанії на Середньому Сході, в Італійській Африці, Сирії, Мадагаскарі. Американські частини, що направлялися до Індії, Іраку, Ірану та

в інші місця, рушали теж з тої країни та були у великій мірі заосмотрені нею. Австралія дістає американську зброю, машинне знаряддя та сирівці для свого швидко зростаючого арсеналу. Нова Зеландія, яка також дістає американську допомогу, дала нашим військовим частинам стільки харчів (без оплати), що її цивільне населення відчувало брак молока, яєць та фруктів.

Він казав, що ця країна не могла по „ленд-ліз” постачати Хіні все, що вона потребувала, або що ми хотіли їй післати. Матеріали, що перевозяться літаками через найвищі гори у світі в умовах, які можуть здаватися неможливими, доводять до тої великої країни в „жалюгіднім” малім числі в порівнянні з тим, що Хіна потребує, але проте в зростаючій кількості. Від жовтня 1941 року, коли розпочалося допомогу Росії, Злучені Держави відправили до С. С. С. Р. матеріалу на суму поверх \$1,250,000,000. Припускають, що відтепер постачання харчів по „лендліз” до Советського Союзу перевищить доставку харчів до всіх інших частин світу разом, включаючи доставку до Великої Британії.

Підчас поразки не гремлять побідні сурми. При звичайних обставинах десята річниця захоплення влади Гітлером була б ручистою подією, в нацистичній Німеччині. Росіяни та британські пільоти — або які нацисти кажуть „Доля” — зробили інакше. Знищення Шестої Німецької Армії під Сталінградом; успіхи російського наступу на інших частинах східного фронту; нове розпорядження Завкеля відносно загальної мобілізації для примусової праці мужчин, жінок та підлітків хлопців і дівчат; недавні атаківні наліти на Берлін — все це створило невідповідну декорацію для святкування.

Промова Герінга була стримана більше як на годину, бо англійські літаки зробили налет на столицю якраз тоді, як маршал Райху мав почати свою промову. Гітлер не явився, був необхідним на фронті, Геббельс, заступаючи його, не вдало перевів масовий мітинг в Берлінській „Спортивній Палаті”. В протилежність звичайно прийнятій техніці нацистичних промовців, які вияв-

Жіро та Де Голь — Символи Двох Францій

(Довічени з сторони 2-го)

нераз біля церков попричіплюваних школах та католицьких організаціях.

Католицьким духовним удалося особливо зискати вплив і серед французької армії, якій очевидно більше промовляли до переконання світлі часи дореволюційної Франції, ніж Франції вічних переворотів по великій Французькій Революції. Верхівка французької армії вже в часі першої світової війни була зложена з прихильників релігійної обнови французького народу. До таких визначних представників цієї переважної групи французьких військовиків належав передовсім маршал Фош, побідний начальний вожд з першої світової війни, маршал Петен, оборонець Вердену, та десятки інших. Військовики-генерали брали визначну участь у релігійному житті Франції. Наприклад, головою федерації католицьких мужчин Франції був генерал Де Кастельно, головою всефранцузького пласту (скавтіну) опанованого католиками був ген. Лафон. У Франції, прямо до моди стало надєжати, що вищий військовик повинен бути практикуючим католиком, подібним до Фоша чи Петена

і військові академії саме випускали такі типи військових, до яких належить нині більшість генералії Франції, до яких очевидно належить також і генерал Жіро.

Французький уряд „людового фронту” сперед теперішньої війни не радо на це дивився та фаворитував радше офіційнірв протинного світогляду, пореволюційної Франції, до яких належала невдачна начальна команда з теперішньої війни, до яких теж належить ген. Де Голь, що тепер зачав допускати до співпраці комуністів.

Ось тут можна добачувати джерело неможливости порозуміння між двома таборами — між табором генерала Жіро, за яким стоїть нова Франція, консервативна, Франція національного відродження, опертого об старі французькі традиції, та стара Франція, репрезентована ген. де Голем, співпрацюючим з чинниками з людотоного фронту.

Супроти спільного ворога, себто Німеччини, вони, очевидно, солідарні. Як зрештою є солідарною і ціла Франція, з малими виїтками під окупацією. Але між ними є непроходима пропасть, коли йде про будучу повоєнну Францію.

3 МУЗИКИ

З нагоди концерту піаністки Любки Колесси, який відбувається в Нью Йорку, в Тавні Гол, дня 21. лютого 1943., хочемо подати декілька висказів критиків про талант і гру артистки. Другим наворотом подано завваги критиків з Канади. А тепер подаємо наступні:

Rotterdam: Nieuwe Rotterdamse Courant, Febr. 20, 1938: Слухаючи її гри, чуємось зворушеними і очарованими.

Praha: Prager Tagblatt, Match 10, 1938: Благословенна жінка; грає так, що гра стає подією.

Vienna: Nenes Wiener Journal: Граційність, якої невидні наслухувати; вона притримала сили; велич і глибина.

Munich: Munchener Zeitung, Nov. 2, 1938: Геній. Демонічна істота. Очаровує piano.

Praha: Bohemia, March 19, 1938: Одна з найбільших піаністок нашої епохи.

Basle: Nationalzeitung: Талант з елементарною силою. Приковує людину від першої ноты до останньої.

Berlin: Nachtausgabe, March 8, 1938: Уся вона — душа, грація і жінка.

Buenos Aires: La Prensa, May 15, 1938: Інтерпреторка, що заслугоє на всі похвали, яких вона досі заслужила і яка відразу здобула симпатію публіки.

Montevideo: El Pueblo, May 20, 1938: Триумф таких розмірів, що виключає усякий сумнів.

Santiago: Mercurio, July 15, 1938: Вважаємо Любку Колесу найвидним виразом жіночости в мистецтві.

Rio de Janeiro: A Noite, Sept. 7, 1938: Концерти Любки Колесси були великою подією в світі мистецтва. Вони дали публіці глибокі моменти духовного життя.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

3 організаційної кампанії У. Н. Союзу.

По вічу, котре відбулось минулого місяця, а про котре певно будуть писати секретарі, Союзова кампанія за минулий тиждень була більш оживлена. Відділи змагаються між собою, щоби придбати якнайбільше членів: відділ 105 вже випередив 83 і став на другім місці, але не знаю, чи довго прийдеється йому бути другим, бо відділ 83 на цей тиждень береться знова до роботи, а п. Чорномаз не попус-

тить. Відділ 268 випередив вже 375 і став з ряду четвертих. Відділи 395 і 324 стоять на рівні, а цей тиждень ризикує, котрий з них перемаже. Як думають філядельфійські Союзовці, що вже відділ 339 осів, то так не є, бо цей відділ показав найбільшу активність за минулий місяць і так пішов вперед, що тепер навіть ті великі відділи, котрі пророкують собі першество, будуть мати твердий оріх до розкушення. Правдою є, що два найбільші відділи, а то 45 і 239, доперва починають. Дуже можливо, що вони в короткім часі випередять інші відділи, та що навіть відділ 339 буде мусів уступити своє першество в їх користь. Але воно так легко не піде, бо п. Сорока сказав виразно, що він, щоб мав не лягати спати, а свого першества не пустити. Він дав добрий доказ за минулий тиждень, бо цей відділ 339 перейшов вже двадцять нових членів, а що на цей великі відділи?

А. Маланчук, організатор У. Н. С.

ДІТРОЙТ, МІШ.

„Святий Вечір”.

Дня 17. січня відбувся заходом філії Союзу Українок в Дітройті „Святий Вечір”, а то в великій салі Народного Дому, що була виповнена публікою по береги. Уже спочатку показувало, що можна було сподіватись чогось доброго. Та ніхто не сподівався, що аж таке прекрасне свято влаштувало наше жіноцтво, поки не побачив того всього власними очима. Тоді не одному з присутніх витиснулася сльоза, як нагадував собі Святий Вечір зі своїми рідними в Україні.

Свято отворила голова філії, п. Марія Сена, котра зазначила, що зі взгляду на теперішні світові обставини годі нам усім разом святкувати Святий Вечір, як це було попередно. Філія подбала, щоб пошанувати народну традицію і свято влаштувати. Потім наступила інсценізація Святого Вечера під управою п. А. Королишини, яка вишила знаменито та викликала в присутніх святочний настрій. Всі виявилися з роль знаменито. Особливо увагу звернули на себе діти, котрі надзвичайно добре грали. Діти є учениками гр. кат. парохіяльної школи під управою Сестер Службениць. Діточкам та їх родичам філія складає свою найщирішу подяку.

В ролі Петруса виступав молоденький А. Градовський. Рівнож дуже добре виявився маленький Нестор Ліпичак в ролі Михаса. Дівчатка „Гая”, була маленька Маруся Ладика, а „Оля” Маруся Гутник.

В ролі Діауса виступав п. Іван Форись. Був це дійсний старенький господар, що з дружиною, п. Катериною Гнатюк, та їхніми дітьми, молодими господарями, Оксаною, котру грала пані Карпінка, та зятем Іваном (п. Д. Тетеричком) зробили на всіх велике враження. Поза сценою колядки, дівчатка, хлопці та жіноцтво доповнювало картину. З цього публіка була надзвичайно вдоволенна.

Відтак була вечеря, котру отворив парох, о. С. Побуцький, молитвою та спільною колядою „Бог Предвчний”.

Вечеря, котру уладили наші членки, була знаменита. Зача-

то кутею, як колось дома, а по тім ішли інші наші страви.

Відтак пані Ясінська, голова 23-го відділу, що була господинюю свята, попросила до слова о. Побуцького, а цей не міг знайти слів, щоб висказати враження, яке на нього викликала картина. Подякував жіноцтву за труд та бажав дальших успіхів. Відтак наступили інші бесідники: д-р А. Кібзей, голова Народного Дому, п. Мирослав Сичинський, пані Ю. Шустакевичева, о. д-р С. Тиханський, парох з Гемтрем, Т. Починок, пані К. Хомяк, пані А. Левкут, панна А. Королишин та п. Іван Форись. Всі дали велике признання членкам С. У. А. та закликали до дальшої праці. Особливо панна Королишин заклала, щоби забирати місця в Амер. Червоному Хресті та показувати і там нашу активність. Та так є, що багато членок С. У. А. є вже членками Червоного Хреста. Д-р Кібзей просив членів Н. Дому заколядувати в імені Н. Дому, а відтак була збірка, котра принесла \$76.57. Філія С. У. А. дала половину чистого приходу рівнож на Н. Дім в сумі \$100. На домагання членок, котрі працювали в кухні, та п. А. Королишин, даруємо на парохіяльну школу \$25, бо як сказала панна Королишин, деж ми дістали б так добрих та чесних діточок, якби не Рідна Школа.

За картину особлива подяка панні Королишин, котра сама написала її тому кілька літ та тепер доложила великого труду, щоб вона вишла добре. Рівнож п. Пішакова, сестра пані Козаченко, гостюючи в Дітройті, багато положила праці, помагаючи нашому жіноцтву в кухні. Господином в кухні щира дяка. Жаляю, що не вимноую імен, а то з цієї причини, щоб когось не опустити. Всі вони дійсно доложили великої праці.

Закінчив вечерю дівочий хор, під управою панни С. Андрусевич. Хоча бракувало багато членок хору з причини

заняття на воєнних роботах, то ті, що були, відспівали кілька коляд знаменито.

Відтак закінчено свято спільною колядою. Заряд філії С. У. складає рівнож велике Співсобріг і нашої публіки, котра так численно прибула та звеличила нашу працю.

Гість.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Звіт з „Вор Чест” — кампанії через радіо.

Дня 31. січня здав через Українську Радіо-Годину звіт про збірку на „Вор Чест” п. Іван В. Дячун, президент Комітету Збірки. Звіт був зложеной від імені Української Федерації стейту Мішигін і від Комітету. Українське громадянство міста Дітройту зложило на ту ціль \$2,088.50.

Зложивши подяку всім тим, що ту збірку переводили, п. Дячун сказав це таке:

„Всі ми, а найбільше наше свідоме жіноцтво, що разом працювали і разом жертвували, робили це в тому переконанні, що так нам наказують роботи обовязки чесних громадян”. А далі: „нашим святым обовязком як свідомих громадян і патріотів є доложити всіх старань для оборонних приготувань Злучених Держав Америки, що дає нам захист, свободу і рівноправність, які є забезпечені американською конституцією... Ми, що походимо з віками поневоленого народу, маймо кріпку віру і надію, що наша Америка перемаже, та що тоді запанує мир і буде воля для всіх народів світа, а в тому воля для українського народу”.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАїнСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ

НАРЕШТІ ПО ДОВГІМ ОЖИДАННІ
З нові сезонаційні
ПОЛЬКИ на рекордах СОНАРТА
Ладікаркілі з часів „Бір Берет” і того роду, що, раз почувши, ви ніколи не захочете бути без них.

ОСИП СІГУР („Король Польки”) і його оркестра виконають **ВЕСЕЛА ПОЛЬКА** (Jolly Tar Polka)
ГРАЙ МЕНІ, СКРИПКО (Sonart Live Polka)
М-581 ПОЛЬКА: НЕ ТЕПЕР (Dawn Patrol Polka)
ВАЛЬС: БАНДУРА (Red Roses-Waltz)
М-582 ПОЛЬКА: ГАНЬКА (Fiesta Polka)
ПОЛЬКА НОВОМОНДНА (Victory Polka)

Ціна 75 ц. за один рекорд.
Питайте за ціми рекордами в нашого торговця рекордами або пишьте до:
SONART RECORD CORP.
251 W. 42nd St., New York City

JOSEPH ŠINUR
The Polka King

УВАГА! — УКРАїнЦІ І УКРАїнКИ ВОНСАКЕТ І ОКОЛИЦІ!
СТАРАННЯМ ТОВ. СОЮЗУ УКРАїнКОІ ім. ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ, відділ 29 С. У. А.

КОНЦЕРТ
в пам'яті ОЛЬГИ з ЛЕВИЦЬКИХ САРАБ
В НЕДІЛЮ, 14. ЛЮТОГО (FEBRUARY 14, 1943)
в годині 2:30 пополудні
В ГАЛІ ПАРОХІАЛЬНІЙ, 74 ГЕРІС ЕВЕНЮ.
Зараз по Службі Божій буде відправлена Панахида в укр. православній церкві за душу пок. Басарабової. Запрошуємо всіх Громадян і всі Товариства в Сестринстві, як і Молодець Клуби до участі в Панахиді і в Концерті. На цей Концерт запрошуємо також всіх українців і українок з околиць.
*Вступ для старших 35, для дітей 15 центів. Уряд С.У.А.

ДЛЯ ПІЗНАННЯ УКРАїНИ
ВЧАС ВЕЛИКИХ СУСПІЛЬНИХ ПЕРЕВОРОТІВ
нема кращої книжки, як історія самостійної української козацької республіки
відомого **ЮРІЯ ВЕРНАДСЬКОГО**, професора історії в Єйльському університеті, під нагол.:
BOHDAN
HETMAN OF UKRAINE
150 СТОРІН. ПОРТРЕТИ І ІЛЮСТРАЦІЇ. ЦІНА \$2.50
ДЛЯ ЗАМОВЛЕННЯ ШІПТЬ ЦЕЙ КУПОН:
"СВОБОДА," P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.
Послаю осьтут _____ доларів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників книжки: **BOHDAN, Hetman of Ukraine.**
Імя _____
Адреса _____
Місто _____ Стейт _____

НА ВИПАДОК АЛЯРМУ.—Це так званий відділ деконтамінаційний (проти-заразливий) повітряних сил армії, що готов до акції на випадок алярму. Світлина була знята підчас походу відділу в Атлантик Ситі, Нью Джерсі.

Проф. Микола Чубатий.

Духове Життя Українського Народу по Першій Світовій Війні

(Картини нової історії українського народу).

13. Виховання та шкільництво. (Продовження).

Сотні молоді виховані в пластовій ідеології шукали одначе нових способів продовжати пластову працю принайменше в часі фєрїї. Відпали правильні пластові заняття в часі шкільного року, відпало правильне пластове виховання, треба було дістати ту молодь хоч на два вакаційні місяці під свій вплив. По році польська адміністрація по великих заходах погодилася на вакаційні табори молоді, але під проводом гуманітарної установи "Товариства Охорони Дітей і Опіки над Молодістю". Фірму давало добродійне товариство, хоч всю працю вели старші пластуни.

Окрема Комісія Виховних Осель та Мандрівок Молоді розпочала паново відбудову таборового життя української молоді в часі фєрїї. Число таборів росло з кожним роком, та гуртучні не тільки шкільну молодь, але також ремісничу та купецьку. Під кінець існування Польщі комісія виховних осель веда в літніх місяцях вже біля 20 вакаційних таборів по всій Західній Україні. Окремо провадила свої табори, але улаштовували зовсім на той сам лад, організація католицької молоді "Орли", що знова від ряду літ осідала над долиною Лиминцею під самим Галичем, щоб на руїнах старої української столиці, ще кращої, ще могутнішої ніж був старинний Галич.

Виховна справа на Буковині негано-після румунської окупації тої частини української землі найшлях, а катастрофічному положенні. Український народ стратив тут відразу усі здобутки п'ятидесятилітніх змагань, усе так гарно тут розбудоване, народне та середнє шкільництво. Всі досі українські школи зруйнували, скасували українські катедри філософського вивчення та видали православної теології на університеті в Чернівцях. Над Буковиною зацарувала безмежно цинічна заада: Українців на Буковині немає, «є тільки зрутенізовані румуни, яких треба наново привернути до батьківського румунського пня.

Всєж таки з усіх закутків землі найбільше можливостей виховувати дітвору для себе та плакати національні цінності дістала та частина української землі, на яку вже й найбільшї оптимісти перед світовою війною майже страляли надїю — це земля "пораненого брата" Закарпатська Україна, що дісталася під чеське володіння з обов'язанням дати тій країні самоуправу.

в) Виховання та шкільництво на Закарпатті.

До світової війни Закарпаття не мало зовсім українського шкільництва; все виховання української молоді спочивало в руках маляр, яким треба признати, що уміли досконало винародовлювати українське молоде покоління. Результатом того було змадяризування мало не усієї української інтелігенції. Тих кількадесят церковних шкіл, в яких ще вчили церковно-слов'янської мови,

не можна було вважати українськими школами.

Демократичний устрій чехословацької республіки всеж таки давав великі можливості повернути велику історію та уратувати ту забуту українську інтелігенцію зі Західної та Східної України, що найшліш пристановище в тій державі були для Закарпаття шчасливою обставиною, бо та мадярами застукана вітка українського народу дістала відразу кадри українського вчителства, що стало до владної праці лічити духові рани пораненого закарпатського брата. Тому й при низькій національній свідомості українській напрямком завдяки інтелігентним емігрантським культурним робітникам дістав тут поважне підпертя.

Однак на ту землю посунула теж філія російської еміграції, знаючи, що москвофільська агітація мала тут вже пригтований ґрунт мадярським режімом та числення на попертя чеської адміністрації; а чехи все мали москвофільські симпатії. Тим чином українська культурна струя стрінулася тут з московською. По середині стояли локальні діячі, що не маючи національної свідомості, ані української ані російської, радше склонювалися до українського напрямку, однакє видячи боротьбу тамтих двох струй та нехїть чеської адміністрації до українського напрямку, стали на становищі автономного закарпатського напрямку та окремої карпато-руської мови в школі. Цей язиковий вопрос роздирав українсько-закарпатське громадянство аж до упадку Чехословаччини, до короткого українського самостійницького зриву на Закарпатті та до приходу нової мадярської неволі.

Мовне питання розбивало передовсім середнє шкільництво, а вислідом того було, що навчання молоді того самого народу в одній гімназії (як в Берегові та частинно в Ужгороді) було велене в українській мові або частинно в українській мові, в другій (як в Мукачеві) в російській мові, декуди в місцевий діалекті.

Нагомїсь в народнім шкільництві виразу перевагу взяв український напрямок і тим способом Закарпаття мало вже 1934 року 450 українських шкіл з 1763 вчителями та 90 тисяч дітвори. З учительства біля 80 відсотків було членами товариства українських учителів.

Слід зачислити чехам в заслугу, що розбудували вони на Закарпатті ремісничо-комерційне шкільництво, що мало в економічній відозві Закарпаття велике значіння з огляду на велику нужду місцевої української людності.

14. Позашкільна освіта.

Позашкільна освіта вважалася перед світовою війною в шліш Європі справою громадської ініціативи, так, як це нині ще є в демократичних країнах. Не так було впродовж останніх літ поміж першою та другою світовою війною на українських землях під володінням чужих тоталітарних режімів. Позашкільна освіта для старших та молодого покоління,

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШКАГО, ІЛЛ.

На Союзний Дім.

На Дім Відділів У. Н. Союзу в Шкаго зложили отей жертводавці: Бр. св. Стефана, відділ 221, \$150; Спни України \$25; Дмитро Забіяк \$10; Петро Пякота \$1.

Підчас Різдважних Свят ходили колядувати: В. Любас, М. Подольак, І. Рїбей, Ів. Мегає, Ів. Сливка. Коляду зложили такі члени з Бр. св. о. Николая, відділ 106, У. Н. Союзу; Н. Куляк \$5; М. Петрів \$3; по \$2: М. Подольак, Ів. Данилевич, П. Гавалюх, Н. Пашко, В. Гаврилшини, Г. Дзвроник, Г. Спївак; Ст. Солтис \$1,50; по \$1: О. Мокрецький, Д. Шмирко, Ів. Дзівковський, Ст. Фурт, Н. Янкевич, Ів. Рїбей, Рї. Коцовський, Ів. Чергавий, Ів. Лобойко, В. Квасниця, Ів. Макар, Ф. Бараболяк, Д. Гніздор, М. Шаран, Г. Дацьків. Разом \$38.50.

В Братстві св. Стефана на зборах члени зложили \$62. Давше члени з інших відділів і громадини зложили коляду тим самим колядникам, що ходили колядувати, а то: О. Халустиник \$5; по \$3: Рї. Федя, Ів. Сенчук, Г. Олесків, В. Музика, Д. Куцько; по \$2: О. Любас, І. Лоханський, Д-р М. Кривий, Браття Оленець В. Драї Гудз Штор, А. Кохановський, В. Паньків, Т. Костів, Н. Читвінський, Р. Пеш, П. Мельник, М. Мельникович, Н. Мелешко, М. Семків, Віктор Мігаль \$2.50; по \$1: Ів. Дмитрів, Н. Сабор, П. Колісник, Ст. Читвінський, П. Хомин, Рї. Пилипів, В. Чипїш, п. Діаух, В. Білянський, Ів. Іванкевич, а Н. Н. \$2. — Добровїяжних жертв було \$191, з колади було \$158, разом \$349. — Попередно оголошено суму \$1,978.16. — Разом зібрано жертв до 29 січня 1943 \$2,327.16.

Г. Дацьків, касїєр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАїнського НАРОДНОГО СОЮЗУ.

КОЖНИЙ СВДОМІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАїНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАїнського НАРОДНОГО СОЮЗУ.

У ТРИНАДАДІ. Генерал Брет їде „джїном“ на инспекцію мілітарної бази в Порт оф Спейн, на Тринїдаді. З ним командант бази, генерал Фрет.

BE 100% WITH YOUR BUY WAR BONDS

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. Единств. від. 163, відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 2. пополудні, в Ломі У. А. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є дуже важкі справи до погодження. — За уряд: П. Мельник, предс.; Г. Мотушко, кас.; М. Паранчи, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. Любів, від. 45, відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 2. пополудні, там, де звичайно. Тому, що є досить важка справа до рішення, просимо членів тільки зійтись на означений час. Хто бажав стати членом У. Н. Союзу, або виплати свої діти, до просимо прийти на збори. На зборах буде прийнятий організатор П. А. Малащук. — Уряд.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 12:30 пополудні, в галї У. А. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Виснаємо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори і заплатити свої вкладки. Рївнож є важкі справи до погодження. — За уряд: У. Н. Союзу. — За уряд: Н. Волошин, предс.; в. Парашак, кас.; В. Білей, секр., 6009 Josam St.

ІНОАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, відбулися в суботу, 13. лютого, в укр. прав. галї, 675 Савт 19. ауд., в годині 7:30 ввечір. Просимо кожного члена прийти на збори і заплатити свої вкладки. Рївнож є важкі справи до погодження. — За уряд: М. Гречин, предс.; Нестор Манорик, кас.; М. Курно, рек. секр.; Марїн Обуховський, фін. секр.; контр. комісія: Іван Сосувський, У. Іванчук. — За уряд: Марїн Обуховський, 130 — 341 Ave., New York, N. Y.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Тов. Даршавинна, від. 275, повідомляє, що місячні збори відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 7. ввечір, в галї церковній. Просимо членів і членів прийти на ці збори, бо є важкі справи до погодження. Кожний член обов'язково повинен принести спис своїх бондів за кілька копій, або листово повідомити секретаря товариства. Цей спис секретар мусїть відіслати до гол. канцелярії У. Н. Союзу. Уряд на 1943 рік вибрано той самий: М. Гречин, предс.; Нестор Манорик, кас.; М. Курно, рек. секр.; Марїн Обуховський, фін. секр.; контр. комісія: Іван Сосувський, У. Іванчук. — За уряд: Марїн Обуховський, 130 — 341 Ave., New York, N. Y.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбулися в понеділок, 15. лютого, ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важкі справи до погодження. Довжучих членів просимо виплатити свої залежї вкладки, бо в протївний разї будуть суспендовані. — За уряд: Андрїя Бусько, рек. секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Місячні збори Тов. ім. Марїана Шапкевича, від. 94, відбулися в неділю, 14. лютого, в Українській Халї, 2240 Рейлінг ул., в годині 1:30 пополудні. Просимо всіх членів прийти на час і щоб нас не було замамо. Бо як є що до обговорення, то нема з ким є справи обговорити. А кому з членів неможливо прийти, то ї можуть відіслати місячні вкладки грошевим переказом (мої ордер) або чеком на фїнасового секретаря на адресу: Walter Krushelnyski, 3201 Hanley, Hamtramck, Mich., не пініше як до 20-го днї кожного місяця. Члени довжучі за два або три місяці як не прийшли місячної вкладки до повнше означеного часу, будуть суспендовані згідно зі статутом. Щобї уникнути суспендовання, то члени нехай не очікують на секретаря, що не до них прийшов, бо в теперїшній часї секретар не має часу ходити або їздити до членів та збирати місячні вкладки. — В. Болдуг, рек. секр.

ШКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів і членів, що місячні збори відбулися в неділю, 14. лютого, в 12. год. вполудне, в салї церковній при Оклей і Райс ул. Привїтність всіх членів і членів є конечна. — Т. Шмїєла, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Я. — Місячні збори Тов. Зєп. Сл. від. 367, відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 1:30 пополудні, в галї церковній. Просимо всіх членів прийти на збори і на час, а не днї години пініше. Просимо також регулярно платити свої вкладки і не затїгати довгу. Пам'ятаймо, щобї що місяці приєднати хоч одного члена до Союзу і Товариства. — За уряд: М. Сорохтей, П. Лїско, Р. Дмитрін.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, відбулися в суботу, 13. лютого, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 2171 Вакелінг ул. Просимо всіх членів бути прийнятими на збори, де маємо важкі справи до погодження. На поминнаєм довжучих членів, щобї прийшли виплатити свої залежї. Просимо також не забувати за приєднування нових членів, як старших, так і дітей. — М. Андрїй, предс.; Г. Мшлалюк, кас.; П. Омелан, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Збори відділу 177 відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 1. пополудні, 18 Пїлгрїм ул. Прошу членів місцевих і позамісцевих прийти на ці збори і це раз вам завваємо, що було ухвалено, що кожний член має доручити свій розмет не пініше як до 15. кожного місяця. Тож просимо прийти на час, де відбуваються збори. — С. Сакса, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 2. пополудні, в У. Г. Клобі при 608 Вест Лакванна Еве. Прїгаємо всім членам, щобї старалися платити свої вкладки на зборах і на час, а не пініше до 25. в місяці. — За уряд: О. Заноточний, Р. Рубльовський.

РАЧЕСТЕР, Н. Я. — Сестр. Роял. Пресс. Богородиці, від. 36, повідомляє свої члени, що місячні збори відбулися в неділю, 14. лютого, в галї церковній, тоїж в годині 5. ввечір. Просимо прийти, на означений час, бо маємо важкі справи до вирішення. Приведїть за собою юних членів, а ми ї їх радо приймемо, а ви отримаєте нагороду. — За уряд: Катерина Олексїн, предс.; Анастасїя Грїшак, кас.; Марїя Холак, секр.

ДИСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ ДІВЧАТА (MAIDS)

Чи Ви хочете помагати своєму обслугову на домашнім фронті?

Постїйна праця, в позамісцевій інстїтуції, для жінок у віці від 18 до 55. Домашня робота, обслугову при селі, а при отуванні — домашнї. Оплачуємо їм: заїзниме, для тих, що таку працю приймуть.

Панї DANA POWELL, прийме всіх на розмову в Готелї Пїлаза, Джерзі Сїті, сьогодні і завтра, від 11:30 до 6:30.

ПОТРІБНО ЧОЛОВІКІВ до ПРАЦІ в Пїралїні. Досвід не вимагаємо. Постїйна праця і добрі робітничї умови.

R. H. H. STEEL LAUNDRY, 138 Oakland Ave., Jersey City, N. J.

ПОТРІБНО ДІВЧАТ І ЖІНОК до праці в Пїралїні. Досвід не вимагаємо. Постїйна праця і добрі робітничї умови.

R. H. H. STEEL LAUNDRY, 138 Oakland Ave., Jersey City, N. J.

ПОШУКУВАННЯ ОСБ

ПАРАНЯ ФЕДОРІВ пошукує **КАТЕРИНУ ПАНЬКІВ** зі села Дашини, повіт Стрий, Галичина. Давнїше перебувала в Нью Йорку, а останніми роками в Бостоні. Хто про неї знає, або вона сама, хай з'ясується на подану їй адресу: **FRANCES P. HADLEY,** 2114 N. Seminary St., Chicago, Ill.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронїчні недуги чоловіків і жінок — Пїкря й кров.
- Аналіза кровї для подружого свїдоцтва.
- Геморойдї й желїжкї лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години: 10—8; неділя 11—2.
Жїнка-доктор до обслугову.
X & Флюроскоп.—Екзамїнація \$2.00

ТОЛІДО, О. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 167, відбулися в неділю, 14. лютого, в галї і в часї як звичайно. Всї члени повинні прийти на збори та погодити важкі справи. Кожний член обов'язково повинен сказати секретаревї звї кілька копій американських воєнних бондів. Просимо членів платити свої вкладки кожного місяця. — Ів. Кульматцїнський, секр.-кас.

ГВАТСТОН, П. П. — Тов. Провсїта, від. 123, повідомляє, що збори відбулися в суботу, 13. лютого, в 8. год. ввечером, в галї 146-22 — 22 Евенс. Обов'язком всіх членів є прийти, бо є важкі справи до погодження. Не явившийся член підлягає карї згідно зі статутом. — М. Баран, предс.; С. Кузьма, кас.; М. Дзарський, секр.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
і вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME
433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4846

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАїнські ПОГРЕБНИКИ
Обслугову шїра і весна
383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНКО
УКРАїнські ПОГРЕБНИКИ
виряджує погребани по ціні так низькій як \$150.
ОБСЛУГОВА НАМІКРАША.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАїнський ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ПРЕМА
УКРАїнський ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами в БРОУК, БРОУКЛІН, НЬЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.), B R O N X, N. Y.
Tel.: MErose 5-0577

BEFORE THE LIONS COULD UNSCRAMBLE THEMSELVES, THE APE-MAN WAS GONE. IN THE JUNGLE HE TOOK TO THE TREES.

SOON HE REACHED THE BEACH, WHERE HIS FRIENDS WERE ENGAGED IN FURIOUS AND UNEQUAL CONFLICT WITH JAGGER.

"TARZAN!" A MAN CRIED. JAGGER WHIRED. THE OTHERS SOUGHT TO PROFIT BY CLOSING IN ON THEIR FOE FROM BEHIND.

"BUT TARZAN CALLED OUT: 'LET HIM BE, I'LL TAKE CARE OF HIM!'"

JAGGER WAS UNAFRAID WITH HIS LONG CLUB HE COULD EASILY CRUSH THE HEAD OF THE UNARMED APE-MAN!

Але Тарзан крикнув до них: „Лїшїть його менї. Я з ним поладожу справу“. Джєгер не боявся. З довгою палицею в руках він мїг легко розбити череп неузброєної лїдїни.